

ПРОЄКТ ЯК МЕТОД НАВЧАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Воронова Є. М.

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Анотація. У наш час принцип гуманізації освіти, особливо технічної, стає одним із провідних, адже практика викладання іноземних мов потребує певних технологій, що забезпечували б його реалізацію. Проектну методiku навчання можна вважати однією з таких сучасних технологій, незважаючи на те, що вона має витоки з минулого сторіччя. У статті описано історію та причини появи методу проєктів у викладанні іноземних мов у технічних університетах.
Ключові слова: гуманізація, сучасні технології, реалізація, проєкт, мислення, іноземні мови.

Вступ

Останнім часом зростає інтерес студентів нефілологічних закладів вищої освіти (ЗВО) до навчання іноземної мови. Стає очевидним той факт, що досконале знання англійської мови підвищує рейтинг кандидата на вакантне місце, допомагає професійному зростанню.

Одним із методів, що здобув значне поширення останнім часом у навчанні мов, є метод проєктів. І хоча він не є новим, але завдяки раціональному поєднанню теоретичних знань з їхнім практичним застосуванням для розв'язання конкретних проблем докільля в спільній діяльності школярів і студентів, цей метод стає інтегрованим компонентом цілком розробленої та структурованої системи сучасної освіти.

Отже, проєкт – спеціально організований викладачем і самостійно виконуваний студентами комплекс дій із вирішення значущої для студента проблеми, що завершується створенням продукту. В європейських мовах слово «проєкт» запозичене з латині: дієприкметник *projectus* означає «кинутий уперед», «що виступає, спадає на очі».

Аналіз публікацій

Метод проєктів виник на початку ХХ ст., коли роздуми педагогів та філософів були спрямовані на пошук шляхів розвитку активного самостійного мислення дитини. Джон Дьюї (1859–1952), американський педагог і психолог, запропонував нову на той час систему шкільної освіти, згідно з якою знання дитини мали набуватися завдяки самостійній діяльності й особистому досвіду. До того ж Дж. Дьюї вирізняє низку вимог до успішного навчання: проблемність навчального матеріалу, активність дитини, зв'язок навчання з життям дитини, грою, працею.

Безпосередньо метод проєктів розроблений американським педагогом Х. В. Кіппатриком як практична реалізація концепції інструменталізму Дж. Дьюї [1]. У закордонних освітніх закладах цей метод активно й дуже успішно розвивався.

У США, Великобританії, Бельгії, Ізраїлі, Фінляндії, Німеччині, Італії, Бразилії та багатьох інших країнах ідеї гуманістичного підходу до освіти Дж. Дьюї, його метод проєктів набули значного поширення.

На початку ХХ ст. велику увагу методу проєктів надавали Н. Крупська, С. Шацький, Б. Ігнат'єв, В. Шульгін. Педагоги вважали, що критично перероблений метод проєктів зможе забезпечити розвиток творчої ініціативи й самостійності студентів у навчанні та буде сприяти безпосередньому зв'язку між набуттям знань і вмінь і застосуванням їх для вирішення практичних завдань.

Мета і постановка завдання

Застосування проєктної методики дуже актуальне у вищій школі. Адже саме на етапі становлення комунікативної та професійної компетентності студентів технічних спеціальностей ЗВО чільне місце посідає самостійне використання іноземних мов у вищій школі як засобу отримання нової інформації, збагачення словникового запасу, розширення лінгвістичних знань, застосування їх у майбутній професійній діяльності [2].

Отже, основна мета методу проєктів – надання студентам змоги самостійного здобуття знань у процесі вирішення практичних завдань або проблем, що потребують інтеграції знань із різних предметних галузей. Викладачеві в проєкті відводиться роль координатора, експерта, додаткового джерела інформації.

Метод проекту – це комплексний навчальний метод, що дозволяє планувати, організовувати, коригувати та контролювати свою діяльність.

Проект як метод навчання у вищій школі

Проектний метод у викладанні іноземної мови в немовному (технічному) ЗВО – це дидактичний засіб активізації пізнавальної діяльності майбутніх інженерів, метод розвитку їхньої креативності, що одночасно сприяє формуванню певних особистісних якостей [4]. Наріжні камені, на яких тримається ця технологія це – *самостійність, діяльність, результативність*. Метод проектів належить до технологій, присвячених особистісно орієнтованому підходу в навчанні іноземної мови. Він набув широкого використання у багатьох країнах, оскільки дозволяє органічно інтегрувати знання студентів із різних галузей науки й техніки у вирішенні одного проекту, дає змогу застосовувати отримані знання на практиці, генеруючи водночас нові ідеї. Проектне навчання активно впливає на мотиваційну сферу того, хто навчається.

Робота над проектами:

- дозволяє збагатити знань із предмета;
- створює максимально сприятливі умови для розкриття та прояву особистісних здібностей студента;
- виявляє його індивідуальність, яскравіше розкриває творчий потенціал майбутнього фахівця;
- є однією з найбільш удалих форм засвоєння іноземної мови, що стимулюють мовленнєво-розумову діяльність студентів і викликають жваву зацікавленість та здоровий азарт;
- дає змогу застосувати індивідуальні здібності, потреби, інтереси й бажання тих, хто навчається;
- сприяє об'єднанню студентської групи.

Проектна методика відповідає всім цілям іншомовної освіти:

- дозволяє аналізувати й систематизувати вивчений матеріал; розвиває навички всіх видів мовленнєвої діяльності, інтелектуальні та творчі здібності студентів;
- виховує позитивне й толерантне ставлення до культури англійських країн і більш глибоке ставлення до своєї власної культури.

Метод проектів дає змогу створювати на заняттях дослідницьку, творчу атмосферу, де кожного студента з будь-яким рівнем знань, навичок і вмінь залучено до складного твор-

чого процесу, а саме: сприяє розвитку індивідуальної активності. Зрозуміло, що останній аргумент є особливо важливим для студентів технічних ЗВО, які навчаються за допомогою проектної методики.

Проектна методика – це передусім урахування індивідуальних особливостей студентів, проте вона значно сприяє розвитку навичок та формуванню вмінь працювати в колективі, приймати та презентувати рішення в ділових і професійних ситуаціях.

Під час планування майбутнього проектного завдання викладач прагне урізноманітнити підготовчу початкову діяльність студентів іноземною мовою. Необхідно долучати до цієї діяльності особистісно орієнтовані завдання, що сприяють розвитку творчого й мовного потенціалу та індивідуальної активності того, хто навчається, а також розширенню сфери його активного пізнання і професійного спілкування, тобто розвитку іншомовного професійного мовлення засобами іноземної мови. У процесі створення проектів для формування навичок спілкування, міжособистісне спілкування, що виникає, надає кожному з тих, хто навчається, змогу «відпрацювати» в ситуаціях спілкування засвоєний мовний і мовленнєвий тематичний матеріал. Різноманітні форми подання навчального матеріалу в межах методу проектів стимулюють розвиток таких якостей креативності, як:

- вільність, гнучкість та оригінальність думки,
- розробленість ідей,
- активний творчий саморозвиток,
- інтелектуальна самостійність студентів.

Згідно з вимогами до виконання проектних завдань, особливо коли йдеться про проекти, пов'язані з фаховими темами, що вивчаються або вивченими, як тема, так і вид проекту завжди мають бути орієнтовані на особистість студентів.

Форма та презентація проекту обирається з урахуванням переваг, інтересів, потреб і здібностей його учасників. Студенти здійснюють особистий внесок у вибір теми й виду проекту, планування його етапів, засобу презентації. Такі чинники, як проблемність, новизна, варіативність і різноманітність (чинник, що припускає змогу стимулювати учасників проекту говорити про свої погляди, плани, ідеї, висновки), чинник задоволення мають братися до уваги. Усе це дозволяє стимулювати інтерес студентів до виконання того або іншого проектного за-

вдання. Відомо, що інтерес – це споживацьке ставлення людини до світу, що реалізується в пізнавальній діяльності із засвоєнням предметного змісту. Саме інтерес є одним з найважливіших компонентів мотивації, а мотив, у свою чергу, є двигуном будь-якої діяльності. Пізнавальний інтерес формується в творчій пізнавальній діяльності, що особливо важливе в навчанні студентської молоді, коли вміння ставити в освітній діяльності нестандартні навчальні завдання та знаходити водночас нестандартні способи їхнього вирішення є передумовою успіху [5].

Відомо, що однією з умов виникнення та підтримки інтересу на занятті є творчі форми роботи, отже, необхідно зробити так, щоб навчальна діяльність стала творчою. Ця форма навчання не тільки дозволяє застосовувати тими, хто навчається, здобуті знання, але й самостійно розширювати та поглиблювати їх. Як правило, проектна робота виходить за межі заняття, а отже, виникає необхідність у плануванні та розподілі знань між студентами.

Проекти, призначені для навчання іноземної мови у вищій школі, вирізняються як загальними для всіх проектів рисами, так і своїми особливостями, серед яких основними є такі:

- використання мови в ситуаціях, максимально наближених до умов реального спілкування в майбутній професійній діяльності;
- акцент на самостійній роботі студентів (індивідуальній і груповій);
- вибір теми, що викликає значний інтерес у студентів і безпосередньо пов'язана з умовами, у яких здійснюється проект;
- відбір мовного матеріалу, видів завдань і послідовності роботи відповідно до теми й мети проекту;
- наочна презентація результату.

Висновки

Отже, метод проектів є цілеспрямованою, загалом самостійною діяльністю студентів, що здійснюється під гнучким керівництвом викладача, спрямованою на вирішення комунікативної дослідницької або соціально значущої професійної проблеми й на отримання конкретного результату у вигляді матеріального і/чи ідеального продукту.

Іншими словами, підсумком роботи студента над проектом може бути як ідеальний продукт (зроблений на основі вивчення інформації умовивід, висновки, сформовані

знання), так і продукт матеріальний (красноразовий колаж, альбом, туристичний проспект із метою презентації свого міста, участь у науковій конференції, обговорення виробничої практики, що може супроводжуватися веденням щоденника іноземною мовою, написанням листа закордонному ровеснику, створенням газети тощо). Завдання викладача – підтримувати й розвивати інтерес студентів, підвищувати їхню навчальну активність. Для цього необхідне використання методів, що дозволяють не тільки вдосконалити базовий рівень володіння англійською мовою, але й моделювати природні ситуації, які виникають у професійній діяльності.

Література

1. Дьюи Дж. Школи будущего. Берлин: Госуд. Изд-во. РСФСР, 1922. 178 с.
2. Полат Е.С. Обучение в сотрудничестве. Иностр. яз. в школе, 2010. № 1. С.4–11.
3. Програма з англійської мови для професійного спілкування / Уклад.: Бакаєва Г.Є. та ін. Київ: Ленвінт, 2005. 119 с.
4. Stoller F.L. Project Work. A means to promote language and content. Cambridge University Press, 2016. 422 p.
5. Гальскова Н.Д. Современная методика обучения иностранным языкам. Москва: Арки-Глосса, 2018. 165 с.

References

1. Diuy Dzh. Shkoli budushcheho. Berlyn: Hosud. Yzd-vo. RSFSR, 1922. 178 s. [in Russian].
2. Polat E.S. Obuchenye v sotrudnychestve. Ynostr. yaz. v shkole, 2010. № 1. S.4–11. [in Russian].
3. Prohrama z anhliiskoi movy dlia profesiinoho spilkuvannia / Uklad.: H.Ie. Bakaieva et al. Kyiv, 2005. 119 s. [in Ukrainian].
4. Stoller F.L. Project Work. A means to promote language and content. Cambridge University Press, 2016. 422 p.
5. Halskova N.D. Sovremennaia metodyka obucheniya ynostrannym yazykam. Moskva: Arky-Hlossa, 2018. 165 s. [in Russian].

Воронова Єлизавета Михайлівна, доцент,
Харківський національний автомобільно-дорожній університет, вул. Ярослава Мудрого, 25, Харків, 61024, Україна,
+380677244487,
voronova1945@gmail.com

Project as a method of teaching in higher education

Abstract. Problem. The article shows that the main goal of the project method is to provide students with the opportunity to acquire independently knowledge in the process of solving practical problems or

problems requiring the integration of knowledge from various subject areas. The teacher in the project is assigned the role of a coordinator, expert, additional source of information. At the same time it is underlined that this, practically new technology, is directed to purposeful, generally independent activity of students, carried out under the flexible guidance of a teacher, aimed at solving a communicative research or socially significant professional problem and to obtain a specific result in the form of a material and / or ideal product. **Goal.** The purpose of the article is to show the importance of using the method of project. The project method in teaching a foreign language in a non-language (technical) university is a didactic means of activating the cognitive activity of future engineers, a method of developing their creativity, which also contributes to the formation of certain personal qualities. The main purpose of the project method is to provide students with the opportunity to independently acquire knowledge independently in the process of solving

practical problems or problems that require the integration of knowledge from different subject areas. **Methodology.** Various forms of presentation of educational material within the project method stimulating the development of such qualities of creativity as: and originality of thought, development of ideas, active creative self-development, intellectual independence of students is revealed in the article. **Results.** The method of projects helps take into account the individual characteristics of students, and it significantly contributes to the development of skills and skills in teamwork, decision-making and presentation in business and professional situations. **Key words:** method of projects, solution, specific result, cognitive activity, flexible guidance.

Ye. Voronova, associate professor,
Kharkiv National Automobile and Highway
University, 25 Jaroslav Mudry Str., Kharkiv, 61024,
Ukraine, +380677244487,
voronova1945@gmail.com
